

Fietsen langs forten

Een fietsroute van IVN Veenendaal-Rhenen

Start- en eindpunt

Parkeerplaats bij het Fort aan de Buursteeg, Buursteeg 2, Renswoude.
Bereikbaar via de Klompersteeg in Veenendaal.

Afstand

De hele route is ca. 31 km.

Samenvatting

Deze route volgt voor een deel de fietsknooppunten (groen met wit). Een fietstocht door natuur en historie. De route gaat langs een aantal forten die onderdeel zijn van de Grebbelinie. Deze versterkingen zijn verbonden door dijkjes of kades. Je kunt erover wandelen, maar fietsen is ook meestal mogelijk. Daarnaast maak je kennis met een erfenis uit het verleden en kun je genieten van de natuur die rondom de Grebbelinie is ontstaan. *Een deel van de route gaat over smalle paden en is niet verhard. Ook krijg je met hoogteverschillen te maken. Een uitdaging voor de meer sportieve fietser en voor iets oudere kinderen. Je krijgt er mooie plekjes onderweg voor terug.*

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevinden zich twee overzichtskaartjes.
Op de bovenste staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

IVN Natuurroutes app

De routes zijn ook op je smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN Natuurroutes app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app heb je meer dan 500 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak.

Tips en informatie

- De fietsknooppunten moeten in de aangegeven volgorde worden gereden. Als tussen twee knooppunten van de route wordt afgeweken, staat dat vermeld in de routebeschrijving.
- Een gedeelte van de route is onverhard. De paden kunnen bij droogte rul zijn.
- Voor alle zekerheid: controleer jezelf na afloop op "teken".
- Gebruik tijdens het fietsen een kaart- of smartphonehouder.
- Je volgt de route op eigen risico.
- De route gaat voor een deel langs fietsknooppunten, dat zijn de groen-witte aanduidingen, niet te verwarren met de wandelknooppunten (blauw met oranje)

Kom je een wolf tegen?

- Ren niet weg
- Houd afstand
- Hond(en) aanlijnen
- Spreek luid en maak jezelf groot
- Loop een wolf niet achterna
- Kom je welpen tegen?
Ga zo snel mogelijk weg

Verzoek

Opmerkingen over de route kun je sturen naar natuurroutes@ivnveenendaal-rhenen.nl.

IVN wenst je een prettige fietstocht!

Legenda

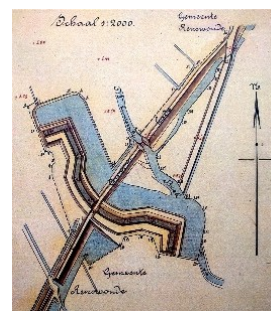
- RA = rechtsaf
- LA = linksaf
- RD = rechtdoor
- RI = richting
- KNP = knooppunt (groen-wit)

Start van de route bij KNP 58 (bij fietstunneltje en infozuil)

58	1 Bezoekerscentrum Grebbelinie Het Fort aan de Buursteeg is één van de grootste en belangrijkste verdedigingswerken van de Grebbelinie. Het werd in 1786 aangelegd op de plaats waar de Buursteeg en de Slaperdijk elkaar kruisten. Er konden enige honderden militairen bivakkeren binnen de vestingwallen. Het bezoekerscentrum geeft een inzicht in de boeiende historie van de Grebbelinie. Houten soldaten bij de ingang bewaken en verbeelden een bijzondere geschiedenis van oorlog en vrede. Het Fort aan de Buursteeg wordt sinds het midden van de 19e eeuw doorsneden door de spoorlijn Utrecht-Arnhem. Na de WO II kwam een eind aan de militaire functie van de hele Grebbelinie. Eind vorige eeuw is begonnen met de restauratie van verschillende onderdelen. Hierdoor is er nu een prachtig gebied ontstaan met een overvloed aan mooie natuur en indrukwekkende historische overblijfselen.
	2 Slaperdijk Je fietst hier over een merkwaardige dijk. Vanaf het dijklichaam is nauwelijks water waar te nemen; geen rivier, zee of meer lijkt het gebied te bedreigen. De naam Slaperdijk vertelt genoeg. Zolang de Rijndijk tussen Wageningen en de Grebbeberg niet doorbreekt, kan de Slaperdijk blijven rusten. De Slaperdijk werd in de 17de eeuw aangelegd. Later werd hij opgenomen in de defensiewerken. Langs het pad staan aan beide kanten veel bomen en struiken, o.a. sporehout oftewel vuilboom en inlandse vogelkers. Deze laatste soort niet te verwarren met de Amerikaanse vogelkers, die een glimmend blad heeft. De Amerikaanse vogelkers heeft zich ontwikkeld tot 'bospest', omdat hij overal opduikt en moeilijk uit te bannen is. De inlandse soort is veel minder agressief en bloeit al opvallend vroeg in het jaar (april) met grote witte bloempluimen, die lekker ruiken. Fietspad over de Slaperdijk
	<i>Steek de provinciale weg (N224) over en vervolg aan de overzijde de Slaperdijk</i>
37	Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 76
	<i>Einde dijk stukje RD over asfaltweg RI Lunteren</i>
	<i>Na 200 m tegenover de boerderij op nr. 10, LA de dijk weer op</i>
	3 Waterpoelen Rechts, op Landgoed De Roodselaar, en verderop na de boerderij aan de Veenderbeek, zie je een aantal waterpoelen. Ze zijn vroeger gegraven om het vee van drinkwater te voorzien. Veel van deze stilstaande watertjes zijn door de moderne landbouw verdwenen, maar tegenwoordig beseft men dat ze van grote betekenis zijn voor het voortbestaan van amfibieën en vele waterinsecten. Ze worden dan ook goed beheerd.
	<i>Bij een beek (Luntersebeek) maakt het pad een haakse bocht</i>
	4 Fort Daatselaar Het fort Daatselaar werd in 1799 (dus tijdens de Franse tijd) aangelegd, als steunpunt tegen een mogelijke Pruisische aanval. Het ligt op de plaats waar de Groeperkade en de Slaperdijk samen komen. Het was een gesloten aarden verdedigingswerk. In de aarden wal zijn de schietsleuven voor de kanonnen nog steeds te zien. In 1766 is de eerste steen gelegd, wat nog zichtbaar is in de muur bij het bruggetje. In het natuurgebied komen vele vlinders en libellen voor. Ook kun je hier de ijsvogel verwachten. Er leven boommarters, reeën en dassen. En op de vochtige plekken in het gebied groeit gagel. Deze bedreigde heester is door de verdroging sterk achteruitgegaan.
	<i>Vervolg het pad RD, dwars door het fort; meteen na houten brug LA</i>
	BIJ DE RECEPTIE VAN CAMPING DE GREBBELINIE IS EEN THEESCHENKERIJ
	<i>Pad over dijk vervolgen tot doorgaande asfaltweg, Ubbeschoterweg.</i>
76	<i>Asfaltweg (Ubberschoterweg) oversteken en pad over de dijk verder vervolgen tot de verharde weg (Barneveldsestraat)</i>
77	Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 03
	<i>Ga bij KNP 77 RA en volg het fietspad</i>
	<i>Na 1 km eerste weg LA, net voor de bosrand en bij een paaltje met huisnr. 41. Volg hier de oprit,</i>

	<i>tussen weiland en bosrand.</i>
	<i>Bij slagboom RD en pad volgen door het bos; bij 2^e slagboom RD klinkerweg volgen</i>
	<i>Eerste klinkerweg RA RI Barneveld (Klein Gooswilligenweg)</i>
	<i>Einde weg LA (Gooswilligen). Aan de rechterkant van deze weg kom je langs de Gebarenboerderij, een zorgboerderij voor dove mensen.</i>
	<i>Einde van deze weg hoofdweg N802 (Barneveldsestraat) oversteken en RA</i>
	<i>Eerste weg (na 300 m) LA, Veenschoterweg</i>
	<i>Bij eerste weg van rechts (met bord "verboden voor auto's") ga je RD</i>
	<i>Bij flauwe bocht naar links RA het smalle zand/grindpad in (Kerstavondpad)</i>
	[5] Kerstavondpad Over dit pad liepen lang geleden op kerstavond de kerkgangers met lantaarns naar de kerk. De eikenboom aan de Haar, aan het eind van dit pad, markeert het punt van waar het nog een half uur lopen was naar de kerk. De boom heet dan ook 'halfuursboompje'. Het pad is door de buurtbewoners gerestaureerd.
	<i>Fietspad komt uit op de asfaltweg (de Haar). Ga hier LA.</i>
	* Bij goed weer: na 20 m schuin links het Kerstavondpad verder vervolgen. Op splitsing LA. * Bij langdurig nat weer: negeer na 20 m het schuin naar links lopende pad en sla na ca. 450 m bij kwekerij de Bloemenakker LA het pad in. Vóór het hek RA, een laantje in.
	<i>Einde pad RA. Fietspad vervolgen en bij verharde weg RA (Goorsteeg)</i>
3	<i>Bij de splitsing links aanhouden en Goorsteeg vervolgen</i> Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 87
	<i>Ga bij KNP 03 LA</i>
	<i>Einde weg LA (Oud Willaer)</i>
	<i>Na 300 m RA (Voskuilerdijk)</i>
	<i>Deze weg volgen en na 1,5 km bij huisnr. 30 LA (Roffelaarskade)</i>
	<i>Na 300 m RA en even later LA pad vervolgen</i>
	[6] Werk aan de Roffelaar Even later kom je door de restanten van het Werk aan de Roffelaar. Dit zgn. voorwerk (klein verdedigingswerk vóór de eigenlijke hoofdlinie) dateert uit 1793. Het verdedigingswerk is nu vooral een prachtig natuurgebied, waar onder ander de ijsvogel zich thuis voelt. De adelaarsvaren is hier heel algemeen. Het is een giftige plant die grote gebieden kan bedekken. Ondergronds bezit de varen een grote wortelstok met vele vertakkingen. Veel varens die je boven de grond ziet behoren mogelijk tot een en dezelfde plant. Varens krijgen geen bloemen en zaden, maar ontwikkelen sporen. Aan de onderkant van de bladeren ontstaan sporendoosjes waarin de sporen gevormd worden. Als ze rijp zijn, barsten de doosjes open en waaien de sporen weg.
	<i>Roffelaarskade vervolgen, verharde weg oversteken tot bij het kanaal (Valleikanaal)</i>
	[7] Stuwen Je ziet hier een van de stuwen in het Valleikanaal. De vissen konden de stuwen niet passeren om het ondiepe water van de vele beekjes te bereiken om zich voort te planten. De visstand ging hierdoor erg achteruit. Het waterschap loste dit probleem op door bij de stuwen vispassages te bouwen, waarvan je er hier een ziet. Op het Valleikanaal zijn veel watervogels te zien, zoals wilde eenden, waterhoentjes, meerkoeten, knobbelzwanen en blauwe reigers.
	<i>LA fietspad (Jaagpad) langs Valleikanaal volgen</i>
	[8] Valleikanaal Het kanaal waar we langs rijden, wordt hier Valleikanaal genoemd, maar is hetzelfde water als het dichterbij Veenendaal gelegen de Grift. "Grift" betekent zoiets als 'het gegravene' en stamt uit 1473, toen bisschop David van Bourgondië opdracht gaf tot het graven van een kanaal van de Rijn naar de Zuiderzee door het drassige turfgebied dat we nu de Gelderse Vallei noemen. In de loop van een paar honderd jaar is vrijwel alle turf in dit gebied afgegraven en verbrand in de ovens van o.a. de steenfabrieken langs de Rijn, maar ook in de kachels van kooplieden in de grote steden van Holland en Vlaanderen. Aan de overkant van het water ligt de liniedijk, met op tal van plaatsen kazematten, de betonnen verdedigingsrestanten uit WO II.
87	

84	9 Hoeve De Beek Als je op de kruising 200 m naar rechts rijdt (brug over), kom je bij Hoeve De Beek. In de schuur is een educatief informatiecentrum ingericht, waar in beeld wordt gebracht hoe gedurende de Tweede Wereldoorlog de vrijheid in de regio is bevochten. De nabijgelegen kazematten en loopgraven kunnen onder leiding van een gids worden bezocht.
81	10 Post van Lambalgen Wanneer het fietspad de Nieuwstraat/Lambalgseweg kruist, zie je aan de andere kant van de brug de gerestaureerde Post van Lambalgen. Deze versterking, genoemd naar het nabij gelegen landgoed, werd in 1793 aangelegd om de Franse troepen tegen te houden. In 1940 is er hevig gevochten rond deze post. Het vestingwerk is in 2014 met behulp van historische kaarten weer in zijn oorspronkelijke vorm teruggebracht. Daarvoor was er van de historische plek weinig meer te zien.
Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 74	
<i>Vervolg het fietspad langs het Valleikanaal tot het eind en ga dan LA (Broekerweg)</i>	
BIJ BOERDERIJ 'T BROEK IS EEN BOERDERIJWINKEL MET KOFFIE/THEE EN ZELFBEDIENINGAUTOMATEN	
<i>Einde weg bij ANWB-paddenstoel bij T-splitsing LA</i>	
<i>Na de twee bruggetjes rechts aanhouden RI Scherpenzeel</i>	
<i>Op splitsing bij klinkerweg LA (Bosweg), dan na 70 m RA park door hek inrijden</i>	
11 Klimop In de eiken bij Huis Scherpenzeel groeit veel klimop. Het is een misverstand dat klimop schadelijk is voor de bomen. Klimop is geen parasiet, maar groeit met de wortels in de grond, niet in de boom. Het gebruikt de boom alleen als houvast, de korte hechtwortels zijn uitsluitend gehecht aan de schors van zijn gastheer. Bovenin de boom groeien de generatieve ranken van de klimop, de bloemen verschijnen in het najaar en zijn de laatste bloemen van het seizoen waar insecten nog honing kunnen halen. In de klimop kunnen vogels nestelen en kleine zoogdieren (eekhoorns, muizen) schuilen. Klimop levert een bijdrage aan de biodiversiteit en filtert schadelijke stoffen uit de lucht. Laten groeien dus! (Bron: bomenstichting.nl)	
<i>Bij de kruisingen RD, dan achter Huis Scherpenzeel langs</i>	
12 Huis Scherpenzeel Het park van Huis Scherpenzeel is te bezichtigen door hier links en even verderop rechts door het ijzeren hek te gaan. Huis Scherpenzeel is van oudsher een woonplaats geweest van de heren van Scherpenzeel. Het dateert uit de 13e eeuw en heeft als zodanig een rijke historie. In de tachtiger jaren van de vorige eeuw is Huis Scherpenzeel in oude luister hersteld en doet nu dienst als gemeentehuis. Kasteel, koetshuis en park zijn de moeite van het bekijken zeker waard.	
<i>Bij Huis Scherpenzeel 2e pad RA RI kerk; voor de kerk RA (Dorpsstraat)</i>	
74	<i>Dorpsstraat (later Oosteinde) RD blijven volgen naar KNP 80</i>
80	<i>Volg verder het fietspad langs de provinciale weg N224 (Utrechtseweg)</i>
Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 99	
<i>Sla tegenover Café-Restaurant "De Dennen" RA en volg het fietspad</i>	
13 Werk aan de Engelaar Het Werk aan de Engelaar is een nog vrijwel compleet bestaand 18e-eeuws verdedigingswerk. Het ligt aan de Groeperkade, een waterkeerkade die vijftig jaar eerder was aangelegd. In 1799 werd het Werk aan de Engelaar voltooid, aangelegd ter verdediging van de damsluis en de Groeperkade. De damsluis kon worden gebruikt om gecontroleerd water te kunnen doorlaten of keren. In tijden van oorlog moest het gebied onder water kunnen worden gezet ter verdediging (inundatie). Tijdens de meidagen van 1940 hebben hier zware gevechten plaatsgevonden. Omdat het werk als een te vooruitgeschoven post werd beschouwd, werden hier geen kazematten gebouwd. De Luntersebeek is in 2015 heringericht. Daardoor is er hier een ecologische verbindingszone ontstaan met veel variatie in plant- en diersoorten.	

	<i>Sla LA bij asfaltweg (Holleweg)</i>
	OP NR 19 LIGT BOERDERIJWINKEL DE KLEINE WEIDE MET ALLERLEI BOERENDELICATESSEN
	<i>Eerste weg RA (Biesbosserweg)</i>
	<i>Einde weg via haarspeldbocht spoorviaduct over en daar LA (Kooiweg)</i>
	14 Emminkhuizerberg Hoewel door eeuwenlange landbouw de hoogte steeds iets lager is geworden, is de Emminkhuizerberg toch nog wel herkenbaar als een overblijfsel van een stuwwal, stammend uit de ijstijd. Het grondgebied hier was tijdens de Middeleeuwen in handen van een kloosterorde. Hoewel er geen overblijfselen van een klooster zijn aangetroffen, kan men veronderstellen dat hier monniken werkzaamheden verricht hebben. Ook de naam van de in de buurt liggende "Munnikenweg" zou er naar kunnen verwijzen. De berg was een zwakke schakel in de verdedigingslinie, want hij kon niet onder water worden gezet. Daarom werden in de directe omgeving forten gebouwd, zoals het Werk aan de Juffersdijk en het Fort aan de Buursteeg. Deze moesten extra bescherming bieden.
99	<i>Na ongeveer 400 meter links afbuigen, fietspad op. Even verderop ligt KNP 99.</i>
	<i>Steek het spoor over en volg het fietspad RI KNP 58</i>
	15 Het Werk aan de Juffersdijk en het Meeuwenkampje Bij de spoorwegovergang rij je door <i>het Werk aan de Juffersdijk</i>. Dit bestaat uit de Juffersschans uit 1786 met twee bunkers uit de WO II en na de spoorwegovergang een Liniedijk met een de batterij aan de Schalm. Aan de rechterkant van het fietspad ligt het natuurmonument Het Meeuwenkampje. Het is erg klein, maar zeer waardevol. Hier staan tal van zeldzame plantensoorten, zoals kleine valeriaan en allerlei soorten orchideeën. Het terrein is van nationaal belang als genenreservoir (zaden- en sporenbank).
58	<i>Het bezoekerscentrum bij Fort aan de Buursteeg</i>

We hopen dat je een fijne fietstocht hebt gehad.

Naast het bezoekerscentrum is Restaurant Grebbelounge gevestigd, een prachtige locatie voor een drankje en/of een hapje.

IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

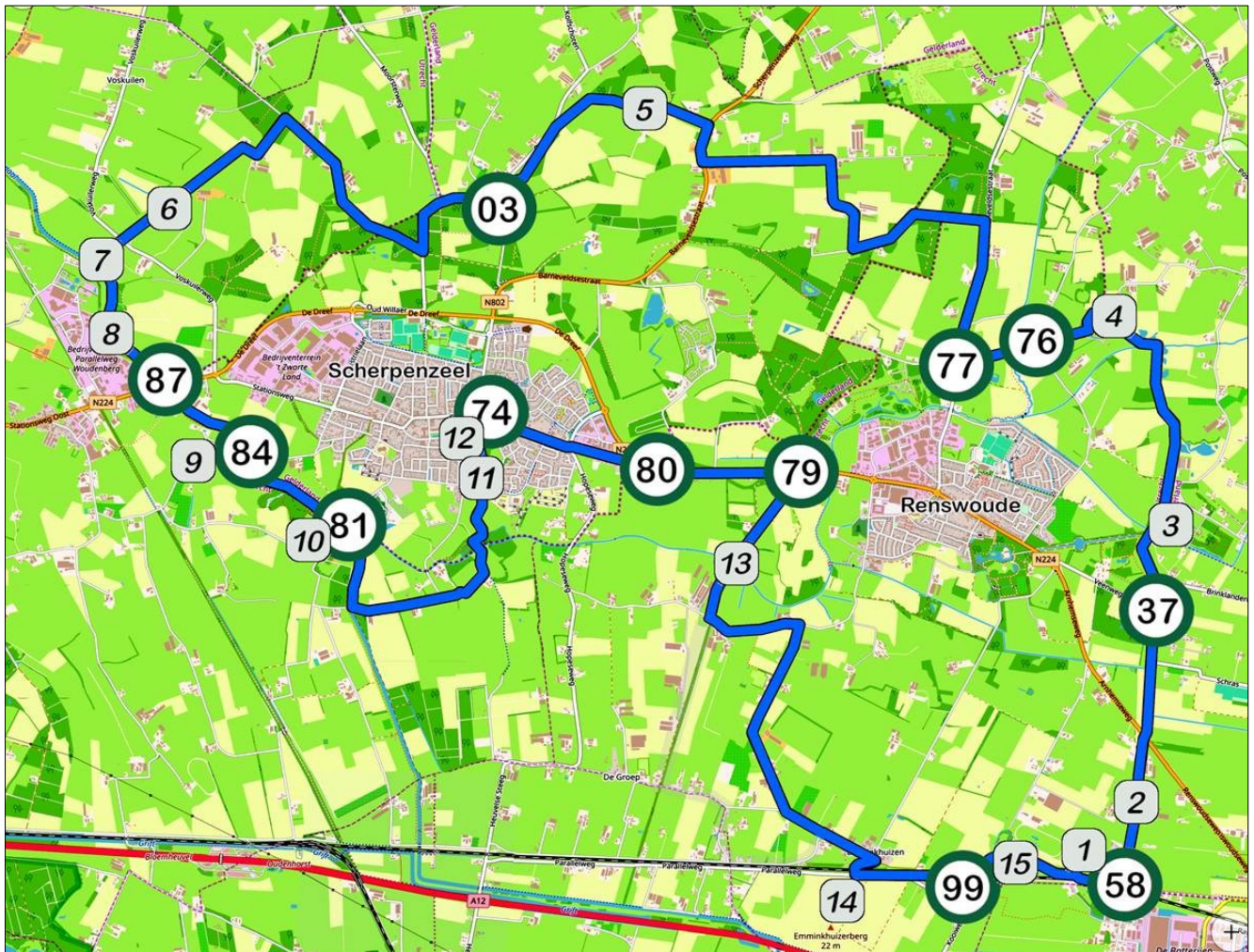
Wandelroutes	Fietsroutes
• De Dennen • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg • Plantage Willem III	• Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen • 40bomen fietsroute door Veenendaal

Deze routes zijn te vinden op: <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Daar zijn de routebeschrijvingen te downloaden.

Voor opmerkingen over de route kun je mailen naar: natuurroutes@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Routekaart 'Fietsen langs forten'

De inhoud van de grijze hokjes verwijst naar informatie in de tekst;
de nummers in de rondjes zijn fietsknooppunten (KNP)

Overzicht van de fietsknooppunten

